

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22107 - Psicologia del Desenvolupament en l'Edat Escolar / 3
Titulació	Grau d'Educació Primària (Pla 2013) - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Daniel Adrover Roig daniel.adrover@uib.es	11:00	13:00	Dilluns	03/09/2018	31/07/2019	20/Beatriu de Pinós
Raul López Penadés raul.lopez@uib.es	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

L'assignatura "**Psicologia del Desenvolupament en l'edat escolar**" és una assignatura fonamental per tal de poder entendre el canvi psicològic i social que es produeix en el nen durant la infància. La funció d'aquesta assignatura és comprendre l'evolució *ontogenètica* (el desenvolupament psicològic durant el cicle vital) de les persones des dels primers anys de la seva vida fins al final de l'edat escolar (Educació Primària), així com aprendre el que significa de forma general el concepte 'desenvolupament'. Els continguts d'aquesta matèria tenen a veure amb les modificacions de caire psicològic que es produeixen i que estan relacionades amb la variable edat. Qualsevol persona que treballi educant infants, ha de tenir una idea bàsica de quins són, com es produeixen i quan es donen aquests canvis. Precisament per aquest motiu, els continguts d'aquesta assignatura han de ser fonamentals per a un futur mestre.

L'assignatura 'Psicologia del Desenvolupament en l'edat escolar' es troba temporalitzada al primer dels cursos dels estudis del Grau de Mestre en Educació Primària. Podria dir-se que aquesta assignatura és de fet una introducció a la psicologia, ja que en nombroses ocasions, s'ha de fer esment a processos psicològics bàsics, com ara la memòria, l'atenció, la percepció, el llenguatge, la cognició, etc., també fa referència als aspectes de la personalitat i del món de les emocions i de l'afectivitat, sense oblidar els aspectes socials i culturals en els quals es desenvolupen les persones. Per tant, l'assignatura és de caire generalista. L'alumnat que la cursa, normalment, té pocs coneixements anteriors sobre la psicologia, i en particular sobre la psicologia del desenvolupament, exceptuant aquells que han cursat, a la seva educació secundària o formativa, alguna assignatura relacionada amb la psicologia. Per aquest motiu els primers temes són molt introductoris i d'un nivell bàsic.

Aquesta assignatura està considerada com a bàsica dins el pla d'estudis del grau d'Educació Primària, i forma part del mòdul: "Aprentatge i desenvolupament de la personalitat", dins la matèria: "Desenvolupament de la personalitat i processos d'aprenentatge", juntament amb l'assignatura "Psicologia de l'educació i acció tutorial". Aquesta matèria té per finalitat la comprensió dels supòsits biopsicoeducatius que es troben a la base dels processos d'ensenyament-aprenentatge. Per tant, la matèria es troba orientada cap a la comprensió de les característiques evolutives dels nens i les nenes, així com la seva relació amb el procés educatiu i

Guia docent

d'aprenentatge. És aquí on arrelen els continguts bàsics de l'assignatura, i que són: els aspectes conceptuals de la Psicologia del Desenvolupament, el **desenvolupament prenatal, el desenvolupament físic-psicomotriu, cognitiu, lingüístic, social, emocional i de la personalitat** durant la infància, com també els criteris pràctics per a l'optimització dels processos de desenvolupament.

Requisits

No hi ha requisits, ja que es tracta d'una assignatura bàsica de primer curs.

Competències

Específiques

- * Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i del centre (3.4) .

Genèriques

- * Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'indole social, científica o ètica (CB3) .
- * Comprendre i analitzar els processos d'aprenentatge relatius al període 6-12 en context familiar, social i escolar (1.1.1) .
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula i el rol del professorat com facilitador dels mateixos (1.2.10) .
- * Promoure el treball i l'esforç individual i cooperatiu (1.2.12) .

Transversals

- * Capacitat d'anàlisi i síntesi (4.1.1) .
- * Capacitat de treballar en equip (4.2.6) .
- * Habilitats comunicatives i lingüístiques (4.2.3) .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

El programa comença amb una presentació introductòria dels conceptes referits a la **psicologia com ciència de la conducta**, la seva història, els seus principals paradigmes teòrics i processos bàsics de conducta que constitueixen el nucli del seu objecte d'estudi. Analitzarem les característiques generals dels canvis evolutius relacionats amb la variable edat i els seus principals models explicatius; descriurem i explicarem els canvis que es produeixen en cadascuna de les etapes del desenvolupament de la infància i adolescència a nivell: **psicomotor, cognitiu, lingüístic i afectiu-social**.

Guia docent

Continguts temàtics

Tema 1. Introducció i teories de la psicologia del desenvolupament

En aquest tema s'expliquen els conceptes bàsics i els factors explicatius dels canvis psicològics. Per tant, ens endinsarem en l'àmbit de la psicologia que s'ocupa de descriure i explicar la naturalesa dels canvis de la conducta, exposant, en primer lloc les seves característiques generals, la manera que han estat estudiats històricament i, molt especialment, les teories vigents.

Tema 2. El desenvolupament prenatal

En aquest tema descriurem els ràpids canvis físics i funcionals que es produeixen en el nou ésser al llarg les tres etapes del desenvolupament intrauterí: zigot, embrió i fetus i analitzarem els efectes teratogènics de determinats agents interns i externs. També parlarem dels infants prematurs i les seves característiques.

Tema 3. El desenvolupament psicomotriu

En aquest tema estudiarem com es desenvolupen en l'infant aspectes tant importants com els reflexes, la seva motricitat fina i gruixuda, essencials per al seu desenvolupament general.

Tema 4. El desenvolupament cognitiu

En aquest tema estudiarem el desenvolupament dels aspectes cognitius bàsics (sensació, percepció, atenció i memòria). També tractarem i analitzarem el desenvolupament de la intel·ligència.

Tema 5. El desenvolupament lingüístic

Els continguts d'aquesta unitat inclouen l'aprenentatge sobre els inicis de la comunicació en l'infant: la comunicació pre-verbal, el desenvolupament fonològic, semàntic, morfosintàctic i pragmàtic.

Tema 6. El desenvolupament social i emocional

Aquest tema està dedicat a aprofundir envers el desenvolupament social, emocional i de la personalitat. Per tant, ens endinsarem en els coneixements que ens permeten comprendre el desenvolupament de l'autoconsciència, del vincle afectiu, el fenomen de referència social, de l'amistat, l'agressivitat, el rebuig social, i els estils educatius paterno i dels germans. També farem èmfasi sobre el desenvolupament de les emocions (definició, tipus, funcions, evolució) i del temperament.

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les **activitats de treball presencial i no presencial** previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes per a l'assignatura.

Volum de treball

A continuació es presenta la distribució d'hores segons les diferents **activitats de treball presencial i no presencial** planificat en relació a les hores i als crèdits.

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicacions del professor	Grup gran (G)	S'explicaran a classe els continguts teòrics de l'assignatura, i s'utilitzaran vídeos gravats pel professor en alguns casos per tal que els alumnes els puguin visionar fora de l'aula. Per tal de facilitar la tasca, per a cada tema es proporcionaran uns documents <i>bàsics</i>, amb l'objectiu de possibilitar que els alumnes puguin revisar amb anterioritat a les classes el temari que es treballarà i, d'aquesta manera, es fomentarà la seva participació activa a l'aula. Per tant, es podrà disposar de temps per reflexionar sobre els aspectes més interessants, aclarir dubtes, discutir i dialogar sobre els aspectes claus dels temes. Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula (s'inclou l'ús de telèfons mòbils i conductes disruptives) podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.	38
Classes pràctiques	Debats i discussió de casos/ experiments/ mètodes educatius	Grup mitjà (M)	Durant aquestes activitats aprofundirem en alguns aspectes rellevants de l'assignatura amb debats, discussions, visualització de documents i exposicions per part dels alumnes. L'assistència es obligatòria en un mínim d'un 80% de les sessions pràctiques. Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula (s'inclou l'ús de telèfons mòbils i conductes disruptives) podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació. L'assistència a les classes pràctiques es valorarà fins un màxim d'un 10% de la nota global.	12
Classes pràctiques	Presentacions orals	Grup mitjà (M)	Realització de la presentació del treball pràctic de camp mitjançant una exposició oral, la qual serà valorada amb un 15% de la nota global.	4
Avaluació	Prova d'Avaluació Continuada 1	Grup gran (G)	Al llarg del curs es realitzaran dues proves d'avaluació dels continguts i coneixements adquirits (es faran un total de 2 proves). Cada prova tindrà un pes del 20% sobre la qualificació final de l'assignatura. La primera prova d'avaluació continuada implicarà els continguts dels Temes introductoris (0), 1, 2 i 3. En cas de no haver superat aquestes proves (4.5 punts per prova, per aprovar) l'alumne es pot tornar a examinar a la prova extraordinària del mes de Juliol.	3
Avaluació	Prova d'Avaluació Continuada 2	Grup gran (G)	Al llarg del curs es realitzaran dues proves d'avaluació dels continguts i coneixements adquirits (es faran un total de 2 proves). Cada prova tindrà un pes del 20% sobre la qualificació final de l'assignatura. La segona prova d'avaluació continuada implicarà els continguts dels Temes 4, 5 i 6. En cas de no haver superat aquestes proves (4.5 punts per prova, per aprovar) l'alumne es pot tornar a examinar a la prova extraordinària del mes de Juliol.	3

Guia docent

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Treballs individuals	L'alumne haurà de lliurar dos treballs individuals durant el curs, directament relacionats amb els continguts temàtics de l'assignatura.	15
Estudi i treball autònom individual camp o en grup	Realització del treball de camp	Aquesta activitat consistirà en la realització d'un treball de camp. Aquest treball té un pes del 25% de la qualificació final de l'assignatura. Les directrius generals d'aquest treball s'exposaran a classe durant el curs. També es proporcionaran documents explicatius sobre el mateix. Per aprovar l'assignatura s'ha d'aprovar el treball de camp amb una qualificació mínima de 5 punts . El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball és motiu de desqualificació. IMPORTANT: La presència d'errades ortogràfiques i/o gramaticals a qualsevol activitat acadèmica lliurada per l'alumnat serà qualificada negativament.	60
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació de la presentació oral	Durant el curs, els alumnes prepararan una presentació del seu treball de camp mitjançant una exposició oral, la qual serà valorada amb un 15% de la nota global . Per aprovar l'assignatura s'ha d'aprovar l'exposició oral amb una qualificació mínima de 5 punts .	15

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Es valorarà **positivament la participació activa** de l'alumne a classe.

Per superar satisfactòriament l'assignatura cal:

- * Haver assistit a un **mínim del 80% de les hores de seminari presencial** (només alumnes de Menorca i Eivissa, amb programa Campus Illes 25/75). Les absències han d'estar degudament justificades.
- * Haver **realitzat el treball de camp i exposar-lo oralment** (part metodològica). **S'ha detenir una nota mínima d'un 5 sobre 10 en cadascuna d'aquestes dues activitats.**
- * Haver **lliurat i realitzat totes les activitats obligatòries** de pràctiques proposades durant el curs.
- * Haver **superat les proves d'avaluació contínua.**

IMPORTANT:

Guia docent

- Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula (s'inclou l'ús de telèfons mòbils) podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.
- La presència d'errades ortogràfiques i/o gramaticals a qualsevol activitat acadèmica lliurada per l'alumnat serà qualificada negativament.
- Els treballs lliurats amb posterioritat a la data límit seran qualificats com apte/no apte.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Debats i discussió de casos/experiments/mètodes educatius

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Durant aquestes activitats aprofundirem en alguns aspectes rellevants de l'assignatura amb debats, discussions, visualització de documents i exposicions per part dels alumnes. L'assistència es obligatòria en un mínim d'un 80% de les sessions pràctiques. Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula (s'inclou l'ús de telèfons mòbils i conductes disruptives) podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació. L'assistència a les classes pràctiques es valorarà fins un màxim d'un 10% de la nota global.
Criteris d'avaluació	Valoració sobre l'assistència a les pràctiques. Es valorarà també el grau i la qualitat de les intervencions orals. Participació activa.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Presentacions orals

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	Realització de la presentació del treball pràctic de camp mitjançant una exposició oral, la qual serà valorada amb un 15% de la nota global.
Criteris d'avaluació	La presentació oral del treball de camp serà valorada amb un 15% de la qualificació global de l'assignatura

Percentatge de la qualificació final: 15% amb qualificació mínima 5

Prova d'Avaluació Continuada 1

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Al llarg del curs es realitzaran dues proves d'avaluació dels continguts i coneixements adquirits (es faran un total de 2 proves). Cada prova tindrà un pes del 20% sobre la qualificació final de l'assignatura. La primera prova d'avaluació continuada implicarà els continguts dels Temes introductoris (0), 1, 2 i 3. En cas de no haver

Guia docent

	superat aquestes proves (4.5 punts per prova, per aprovar) l'alumne es pot tornar a examinar a la prova extraordinària del mes de Juliol.
Criteris d'avaluació	Assimilació dels continguts. Comprensió dels conceptes fonamentals de l'assignatura. Capacitat d'anàlisi i de reflexió sobre el temari. Capacitat de saber relacionar conceptes.
Percentatge de la qualificació final:	20% amb qualificació mínima 4.5

Prova d'Avaluació Continuada 2

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Al llarg del curs es realitzaran dues proves d'avaluació dels continguts i coneixements adquirits (es faran un total de 2 proves). Cada prova tindrà un pes del 20% sobre la qualificació final de l'assignatura. La segona prova d'avaluació continuada implicarà els continguts dels Temes 4, 5 i 6. En cas de no haver superat aquestes proves (4.5 punts per prova, per aprovar) l'alumne es pot tornar a examinar a la prova extraordinària del mes de Juliol.
Criteris d'avaluació	Assimilació dels continguts. Comprensió dels conceptes fonamentals de l'assignatura. Capacitat d'anàlisi i de reflexió sobre el temari. Capacitat de saber relacionar conceptes.
Percentatge de la qualificació final:	20% amb qualificació mínima 4.5

Treballs individuals

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumne haurà de lliurar dos treballs individuals durant el curs, directament relacionats amb els continguts temàtics de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Realització de dos treballs individuals de caire pràctic directament relacionats amb els continguts temàtics (per exemple: anàlisi de documents audiovisuals, comentaris de casos, etc.)
Percentatge de la qualificació final:	10%

Realització del treball de camp

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Aquesta activitat consistirà en la realització d'un treball de camp. Aquest treball té un pes del 25% de la qualificació final de l'assignatura. Les directrius generals d'aquest treball s'exposaran a classe durant el curs. També es proporcionaran documents explicatius sobre el mateix. Per aprovar l'assignatura s'ha d'aprovar el treball de camp amb una qualificació mínima de 5 punts. El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball és motiu de desqualificació. IMPORTANT: La presència d'errades ortogràfiques i/o gramaticals a qualsevol activitat acadèmica lliurada per l'alumnat serà qualificada negativament.
Criteris d'avaluació	Capacitat de reflexió i discussió. Nivell de fonamentació teòrica. Nivell d'aprofundiment assolit. Grau d'ampliació realitzada per l'alumne (aprenentatge autònom). Qualitat i originalitat del treball presentat.

Guia docent

Els treballs lliurats han de poder visualitzar-se sense cap problema, i han d'esser lliurats amb un alt grau de correcció formal (tant externament, com quant a continguts). El fet que hi hagi treballs que no siguin formalment adequats o que no es puguin visualitzar o amb errades serà penalitzat.

Percentatge de la qualificació final: 25% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Recursos bibliogràfics **bàsics** per comprendre, completar i millorar els continguts teòrics explicats a classe. Es recomana a l'alumne consultar el següent material bibliogràfic.

Bibliografia bàsica

- Berger, K.S. (2004). *Psicología del desarrollo*. Madrid, Panamericana.
- Berk, L.E. (2004). *Desarrollo del niño y del adolescente*. Madrid, Prentice Hall Iberia.
- Shaffer, D.R. (2000). *Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia*. Madrid, Thomson.
- Vasta, R. (1999). *Psicología Infantil*. Madrid: Ariel.

Bibliografia complementària

- Carpena, A. (2001). *Educació socioemocional a primària*. Barcelona: Eumo.
- Mehler, J. & Dupoux, E. (1992). *Nacer sabiendo. Introducción al desarrollo cognitivo del hombre*. Madrid: Alianza.
- Rigo, E. (2005). *Las dificultades de aprendizaje escolar. Manual práctico de estrategias y toma de decisiones*. Barcelona, Ars Medica.

